EKSHUMACJE ZWŁOK
PAŹDZIERNIK – GRUDZIEŃ 1945 R.

Ekshumacje zwłok trwały od 15 października do 6 grudnia 1945 r.

Wydobycia, oględzin i sekcji zwłok znalezionych w masowych grobach na terenie fortu w Krzesławicach dokonali członkowie Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce (sędziowie, profesorowie, lekarze, asystenci, personel pomocniczy). Wyniki badań ustalono pod kierownictwem Sędziego Śledczego Jana Sehna.

Już we wstępie ustalono, że groby znajdowały się w miejscach zapadniętych oraz pokrytych bujniejszą roślinnością w stosunku do powierzchni i roślinności otoczenia. Groby odkryto metodą sondowania całego niezabudowanego terenu fortu. Przy wydobywaniu zwłok zastosowano technikę Müllera, polegającą na odkryciu górnej warstwy ziemi i wykonaniu tarasowatych podkopów bocznych.
Każde zwłoki przed wydobyciem z grobu zaopatrywano blaszką z numerem. Następnie poddawano oględzinom i sekcji, pobierając znajdujące się przy zwłokach drobne przedmioty, dokumenty, wycinki odzienia mogące dać podstawę do identyfikacji. Po zakończeniu dochodzenia rodziny miały możliwość ich odebrania. Na przykład dla rodziny Hołujów niezwykle cenną pamiątką po mężu, ojcu – Stanisławie Hołuju stała się znaleziona przy zwłokach chusteczka z monogramem „H.S".
Oględziny i sekcja zwłok dokonywane były zależnie od warunków atmosferycznych: na wolnym powietrzu, albo w specjalnie w tym celu przygotowanej sali pierwszego budynku fortecznego.
Badania sądowo-lekarskie, wymagające aparatury i specjalnych warunków, dokonywano w Zakładzie Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, a badania techniczno-kryminalne (przedmiotów znalezionych przy zwłokach) w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie.

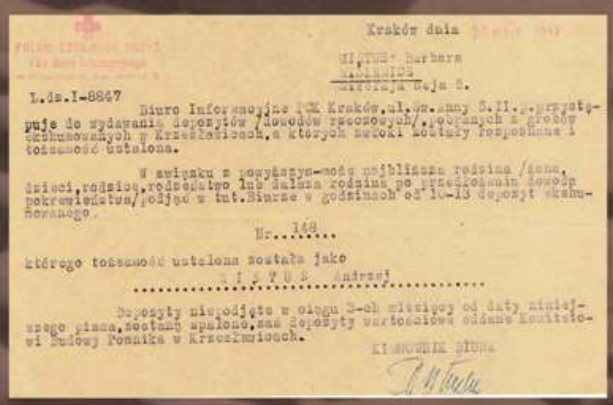

Kraków dnia

L.ds.I-8867

Biuro Informacyjne [illegible] Kraków, ul. [illegible] 5.II., przystępuje do wydawania depozytów /dowodów rzeczowych/, pobranych z grobów ekshumowanych w Krzesławicach, a których zwłoki [illegible] rozpoznane i tożsamość ustalona.

W związku z powyższym-może najbliższa rodzina /żona, dzieci, rodzice, rodzeństwo lub dalsza rodzina po przedłożeniu dowodu pokrewieństwa/ podjęła w tut. Biurze w godzinach od 10-13 depozyt ekshumowanego.

Nr. 148

którego tożsamość ustalona została jako

[illegible] Andrzej

Depozyty nieodjęte w ciągu 3-ch miesięcy od daty niniejszego pisma, zostaną spalone, zaś depozyty wartościowe oddane Kontrolerowi Budowy Pomnika w Krzesławicach.

KIEROWNIK BIURA

Zawiadomienie o wydawaniu depozytów pobranych z grobów ekshumowanych w Krzesławicach. AR

Protokoły z ekshumacji zawierają dokładne informacje dotyczące ofiar, np.:

Zwłoki odziane w strój męski. Kości podstawy czaszki oraz całego tyłogłowia roztrzaskane, luźno obok siebie ułożone. Na kości czołowej, po stronie lewej, tuż przy kości nosowej otwór okrągły, o brzegach gładkich, równych, o średnicy 0,8 cm, komunikujący z oczodołem lewym i drążący w głąb czaszki.
Do celów identyfikacji pobrano: wycinki marynarki, kamizelki, spodni, sznurek, but, ząb z koroną, modlitewnik.

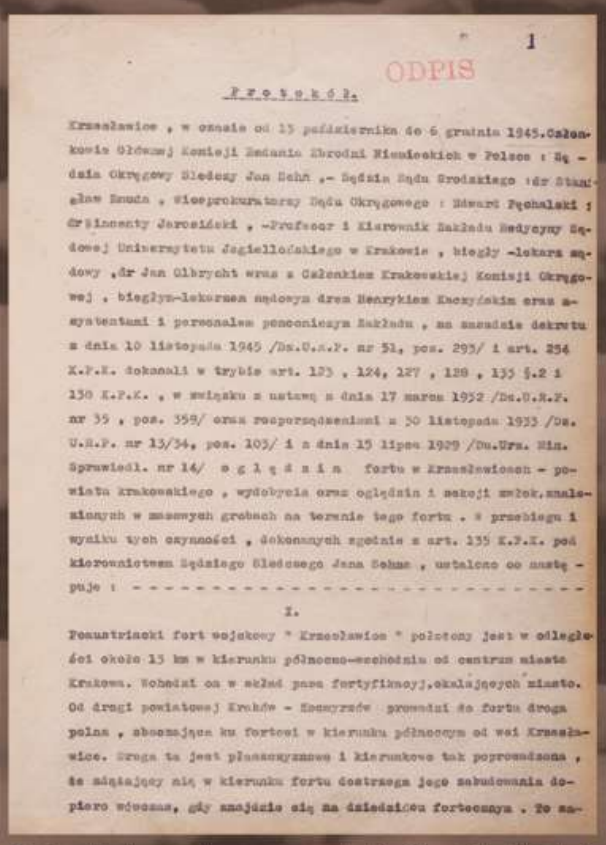

1

ODPIS

P r o t o k ó ł

Krzesławice , w okresie od 15 października do 6 grudnia 1945. Członkowie Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce : Sędzia Okręgowy Śledczy Jan Sehn ,- Sędzia Sądu Grodzkiego :dr Stanisław Smuda , Wiceprokurator Sądu Okręgowego : Edward Pychalski i dr Wincenty Jarosiński , -Profesor i Kierownik Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie , biegły -lekarz sądowy ,dr Jan Albrycht oraz z Członkiem Krakowskiej Komisji Okręgowej , biegłym-lekarzem sądowym drem Henrykiem Kaczyńskim oraz asystentami i personalem pomocniczym Zakładu , na mocy dekretu z dnia 10 listopada 1945 /Dz.U.R.P. nr 51, poz. 295/ i art. 254 K.P.K. dokonali w trybie art. 123 , 124, 127 , 128 , 135 §.2 i 130 K.P.K. , w związku z ustawą z dnia 17 marca 1952 /Dz.U.R.P. nr 35 , poz. 358/ oraz rozporządzeniami z 30 listopada 1933 /Dz. U.R.P. nr 13/34, poz. 103/ i z dnia 15 lipca 1929 /Dz.Urz. Min. Sprawiedl. nr 14/ o g l ę d z i n i fortu w Krzesławicach - powiatu krakowskiego , wydobycia oraz oględzin i sekcji zwłok,znalezionych w masowych grobach na terenie tego fortu . W przebiegu i wyniku tych czynności , dokonanych zgodnie z art. 135 K.P.K. pod kierownictwem Sędziego Śledczego Jana Sehna , ustalono co następuje : -

I.

Poaustriacki fort wojskowy " Krzesławice " położony jest w odległości około 13 km w kierunku północno-wschodnim od centrum miasta Krakowa. Wchodzi on w skład pasa fortyfikacyj,okalających miasto. Od drogi powiatowej Kraków - Kocmyrzów prowadzi do fortu droga polna , zbaczająca ku fortowi w kierunku północnym od wsi Krzesławice. Droga ta jest płaszczyznowo i kierunkowo tak poprowadzona , że mijający nią w kierunku fortu dostrzega jego zabudowania dopiero wówczas, gdy znajdzie się na dziedzińcu fortecznym . Po za-

Składanie kwiatów przez rodziny na grobach ofiar po ponownym pochówku.
Fot. AR

Odpis protokołu sporządzonego przez członków Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce. MK
Główna Komisja Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce, od 1949 roku – Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce.

Fotografie wykonane podczas ekshumacji zwłok na terenie fortu w Krzesławicach, dokumentują prace członków Głównej Komisji Badania Zbrodni Niemieckich w Polsce. Fot. MK i MDK

MK – Muzeum Krakowa, wcześniej Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
MDK – Młodzieżowy Dom Kultury Fort 49 „Krzesławice" w Krakowie
AR – archiwum rodzinne